

HET ONTSTAAN VAN HET GOLFSPEL

Met vriendelijke dank aan "Holland Herald."

Flavius Maximus en zijn tegenstander Cato Tertius hadden er geen idee van wat zij aan het "rollen" brachten, toen zij met een veren opgevuld balletje begonnen rond te slaan met gebogen houten stokken.

Het Romeinse Keizerrijk in die tijd mocht dan in staat zijn wereldvrede tot stand te brengen, maar het onschuldige spelletje "paganica" tussen Flavius en Cato heeft waarschijnlijk tot meer woedende woorden geleid dan enig ander onderwerp, een openlijke oorlog buiten beschouwing gelaten.

Het woord is golf - het Koninklijke en oude spel van koningen, prinses en van bijna alle zakenmensen in de wereld.

Het schijnt dat paganica de primitiefste en vroegste vorm van het tegenwoordige multi-miljoenen dollar spel was. Maar zijn evolutie vanaf de tijd, waarin de mensen in toga's rondliepen, baande zich een moeilijke en vaak aanvechtbare weg door de eeuwen heen via Frankrijk, Duitsland, België naar Nederland, totdat het spel zich tenslotte vestigde in Schotland.

Maar wie zich dan ook verbeeldt de voorloper van dit spel te zijn, en er zijn er verschillende die daarop aanspraak maken, het lijkt geen twijfel, dat de naam afkomstig is van het Nederlandse woord "kolf" en van het Nederlandse spel uit de Middeleeuwen "het kolven".

Het kolven schijnt een spel te zijn geweest, waarin de bal tussen twee keer twee rechtopstaande polen, die 22 yard van elkaar afstanden -dezelfde afstand als van een cricket pitch- werd geslagen. Hoofdzakelijk gespeeld in Noord-Holland, was het spel zeer populair aan het eind van de 14e eeuw. Sommige mooi-weer spelers speelden het zelfs binnen als het regende.

"Toen onderging het Nederlandse spel een verandering van naam en van manier van spelen", zegt de heer Leo Poldervaart, secretaris van het Nederlands Golfcomité, "De naam werd kolf en de bal werd verder weg geslagen dan de 22 yards".

Het spel wordt het eerste genoemd in Simon Bennincks "Book of Hours" in 1500, maar een eerdere vorm van het spel werd gespeeld op het ijs.

Het moet rond 1300 geweest zijn dat, volgens de legende de Schotten op het toneel verschenen - en wel in de vorm van, naar het verluidt, twee kooplieden, die terugkeerden naar Schotland na een reisje naar Veere.

Duncan zegt tegen Willie : "Wat zou jij van een spelletje denken, dat zij daarginds deden ?" Willie antwoordt : "Goed idee", en zij halen allebei houten hamertjes en een steen tevoorschijn en zij gaan op zoek naar een doel.

Zij vinden een paal, bestemd voor kleren die op het ijs staat, en het gevecht begint. Halverwege de wedstrijd vindt de eigenaresse van de paal, een oud mensje, dat zij de paal terug moet hebben, en trekt hem uit het ijs, een gat achterlatend, waardoor de steen valt.

De tegenzin van de Schotten om de bal te verliezen is er schuld aan, dat het spel van die tijd af op het droge land wordt gespeeld.

Gaan we weer terug over de Noordzee, dan zien wij dat de Nederlanders nog steeds hun zelfgemaakte balletjes op het ijs rondslaan. Veel oude schilderijen zoals Van de Velde's "Frost Scene", 1668 en Hendrik Avercamp's "Ice view" illustreren de "ijzige" populariteit van het spel.

Maar direct nadat het spel door de Schotten op het "droge land" werd gebracht, schenen de Nederlandse spelers hun enthousiasme ervoor te verliezen. De heer Poldervaart, vroeger kapitein op een Shell tanker, merkt op : "De Nederlander uit die tijd was bepaald te welvarend en te lui om maar enige afstand achter een balletje aan te lopen, waardoor het spel verdween".

Maar de Schotse versie werd hoe langer hoe populairder. Zelfs zo populair, dat het de ander belangrijke "sport" in die tijd -oorlogje spelen- in de wielen reed. In 1363 bv. verbood een sheriff het spel. Hij zei: "Een man gebruikt voor zijn sporten pijlen en bogen, hagelkorrels en pinnen". James VI van Schotland (oftewel James I van Engeland) vond dat er te veel geld werd gependeed aan golfuitrustingen en verbande al bij voorbaat de voorbode van import-balletjes uit Holland. De Schotse regering onder Koning James II was zelfs nog duidelijker in het uitspreken van de ban over golf in 1457 -voetbal en golf moeten totaal afgekamd worden en mogen niet gebruikt worden- omdat het het oefenen van boogschieten in de weg staat. Maar voor het middeleeuwse koningshuis werd dit een geval van "doe niet zoals ik doe, doe wat ik zeg".

Twee Schotse heersers werden n.l. zelf enthousiaste golfspelers": Mary, Koningin van Schotland, speelde op St. Andrews, terwijl de eerdergenoemde Koning James VI gezien werd op de golfbaan Blackheath bij Londen, die later 's werelds oudste golfclub genoemd werd. Maar, terwijl het kolven en zijn varianten uitgestorven waren in Nederland, zetten de Nederlandse avonturiers het in de Nieuwe Wereld voort - alhoewel zij steeds meer verbanningen en beperkingen te verduren kregen. In 1657 beklagde een sheriff zich over drie mannen, die het spel op het ijs speelden en in 1659 verboden magistraten in Fort Orange (nu Albany N.Y.) "personen het spelen van kolven in de straten".

Tijdens de laatste helft van de 18e eeuw werden verschillende gezellige "clubs" gevormd in de Verenigde Staten en in 1788 schreef de Charleston City Gazette and Daily Advertiser: Er is onlangs een kolfbaan opgericht, dat plezierige en rustgevende spel". Maar de eerste goedgeorganiseerde golfclub in Amerika staat op de naam van Foxburgh, Pennsylvania, in 1887 -meer dan 100 jaar na het ontstaan van de Society of St. Andrews Golfers, later bekend als the Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews en het mekka van het golf spel.

Door al die jaren heen sluimerde het golfspel in het land dat gedeeltelijk verantwoordelijk was voor zijn ontstaan. Pas in 1893 werd de eerste golfclub in Nederland opgericht en wel in Den Haag.

Nu zijn er 22 clubs in het Nederlandse Golfcomité, die van Curaçao en Suriname meegerekend. Wij hebben 6.427 geregistreerde spelende leden en het spel neemt in populariteit toe.

De laatste tijd groeit het ledental met ongeveer 6% per jaar. De meeste clubs zijn vol en moeten een ledenstop afkondigen.

Het spel is ook populair bij de Nederlandse vrouwen. Ongeveer twee-vijfde van de golfers in Nederland zijn vrouw en verleden jaar zonden wij zelfs een team naar Australië, zegt de heer Poldervaart, wiens dochter Renske een uitmuntend golfster is. Alhoewel het team op de 13de plaats eindigde van de 16 landen, die meespeelden in het "Ladies World Team Championship", was de opgedane ervaring in Australië zeer waardevol.

Maar de tegenwoordige Nederlandse golfster is de lange, donkere en knappe Martin Roesink, 28 jaar oud, van de Salland Club, vlak bij Deventer in Oost-Nederland. Roesink, heeft de reputatie van degene, die het verst slaat in het spel - zijn gemiddelde slag ligt bij de 300 yards is het commentaar van de heer Poldervaart. Roesink is onlangs in de Verenigde Staten toegetroten tot de professionele tour en heeft al een zekere betekenis gekregen in de geldmakende wereld van Arnold Palmer, Billy Casper en Gary Player.

Op het ogenblik is zijn conditie zo goed, dat hij is vrijgesteld van de voorronden voor het Britse Open Kampioenschap in Royal Lytham and St. Annes van 9 t/m 12 juli en direct zal beginnen met de eerste ronde van het kampioenschap.

Toevalligerwijs was Roesink eerst assistent prof op de Eindhovense Golfclub onder Piet Witte, Nederlands oudste prof en voorzitter van de 39 tellende Nederlandse Professional Golfers Associatie.

"Roesink is verreweg Nederlands beste golfer", zegt de heer Witte, die zelf begon te spelen op de Hilversumse Golfclub toen hij een schooljongen van 13 jaar was. Ik werd prof op mijn 19de en heb sindsdien in wedstrijden gespeeld over de hele wereld".

De heer Witte gelooft ook, dat de populariteit van golf elk jaar toeneemt.

"We konden er nog meer gebruiken, vooral jonge mensen", vult de heer Poldervaart bij, "de moeilijkheid is echter, dat de meeste clubs vol zitten en geen nieuwe spelers meer toelaten". Een ander probleem voor veel Nederlandse mensen, die graag wouden willen spelen, is de uitgave. Alhoewel het niet helemaal een rijkelui's spel is, wordt het er vaak van beschuldigd, maar het is ongetwijfeld waar, dat golf werkelijk buiten het bereik van de meerderheid ligt. Omdat het land helemaal geen golf uitrustingen fabriceert, wordt de prijs voor een golfset door de invoerrechten opgeschroefd tot meer dan \$ 300, --.

Greenfees staan ongeveer gelijk met die in Engeland, maar het jaarlijkse club lidmaatschap bedraagt om en nabij de \$ 120,--, per jaar voor een echtpaar.

Goed nieuws voor potentiële golfers is, dat de gemeenteraad van Den Haag plannen heeft om een nieuwe 18-holes publieke golfbaan te laten maken in de buitenwijken van een stad, die gunstig ligt voor de golfbanen van Zantvoort en Noordwijk. Dit zou een aanzienlijke vooruitgang zijn voor het toch al energieke Nederlandse Golfcomité onder voorzitterschap van Jonkheer Snouck Hurgronje, die, in oktober, ook de

nieuwe voorzitter zal worden van de Europese Golf Associatie.

Zich realiserend, dat de toekomst van het spel bij jonge mensen ligt, wil het comité graag

trainingsmogelijkheden voor hen scheppen. De heer Poldervaart legt uit: "Ik denk dat wij, als een amateur comité, de enige zijn die de uitgaven betaalt voor de jonge professionals, zodat ze naar Engeland kunnen voor hun training.

Een van hun, Jan Dorrestein is daar nu bij Pat Keene. Wij organiseren ook twee keer per maand training wedstrijden voor amateurs en wij bereiken daar goede resultaten mee.

En goede resultaten zijn het. Verleden jaar kwamen de Nederlandse jongens op de tweede plaats in de Europese jeugdkampioenschappen. En dit jaar geef ik de jongens een goede kans om te winnen", voorspelt de heer Poldervaart. Er zal waarschijnlijk ook op zijn minst één jonge Nederlandse golfspeler in het Europese team zitten, dat tegen Engeland moet uitkomen.

In de juniorengroep zullen de drie veelbelovende spelers waarschijnlijk zorgen voor enige moeilijke tegenstand als ze de seniorenwereld betreden. Piet Streutgers van de Kennemer Golfclub is dit jaar Nederlandse nationale amateur- en strokeplay kampioen, terwijl een andere sterke golfer Victor Swane uit Zandvoort is, die voor het laatste jaar een junior lid is. Maar misschien biedt Carel Braun van de Kennemer, die pas 17 is, maar zich al ontwikkelt tot een eerste klas golfer, nog wel het beste vooruitzicht.

Maar zowel voor de junioren als voor de senioren is het golf seizoen op het ogenblik volop aan de gang en vindt zijn climax volgende maand bij het spelen van de Nederlandse Open kampioenschappen, die, in het verleden, veel van 's werelds top golfers hebben aangetrokken, zoals o.a. Gary Player.

De tegenwoordige houder is de Engelsman John Cocking, terwijl Martin Roesink terug zal komen naar Nederland om zijn nationale titel te verdedigen.

Het is hoogst onwaarschijnlijk, dat zulke Nederlands-Engelse confrontaties, gezien alles wat eraan is voorafgegaan, meer dan de wedstrijd van het ogenblik doen bedaren. Want het ware sportmanschap blijkt nooit zo heel erg duidelijk bij deze basis wie-heeft-het-gedaan kwestie.

Vraag bijvoorbeeld aan Mr. Neil Lowdon, plaatsvervangend secretaris van St. Andrews Royal and Ancient, en hij zal gewoon zeggen: "Het is Schots". Niet even onverzettelijk als de porridge van gisteren zal hij er onwillig aan toegeven: "Maar in de meeste verhalen komt wel ergens een Nederlander voor".

Zonder twijfel zullen de Schotten en de Nederlanders altijd genegen blijven om deze kwestie op de 19de hole uit te vechten. Maar het laatste (of was het het eerste) woord berust bij Flavius en Cato, de eerste golfenthousiasten.

Vertaald door Ghislaine v.d. Bijl / 24-6-69.

Ghislaine is de dochter van Kees van der Bijl, de redacteur van het Puttertje, het TGC clubblad.

Deze vertaling verscheen daar in nr 3, Augustus 1969.

De oorspronkelijke schrijver is tot op heden onbekend.

